

Analýza učebnic a školních vzdělávacích programů z hlediska holistického pojetí zdraví

Markéta Hrozová Dusíková
PdF MU, Brno, Katedra psychologie

Tvorba kategoriálního systému
Poster prezentuje konceptuální rámec aplikovaný na výzkumný záměr disertační práce.

Cílem disertační práce je analyzovat vzdělávací oblast výchova ke zdraví reprezentovanou v učebnicích prvouky a ve školních vzdělávacích programech pro primární školu z hlediska naplnění požadavku holistického pojetí zdraví.

Při tvorbě **kategoriálního systému** vycházíme v obecné rovině z ustanovení a dokumentů Světové zdravotnické organizace (World Health Organization, WHO), Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního vztahu obyvatelstva ČR- Zdraví pro všechny v 21. století (2002) vycházející z Health 21: An Introduction to the Health for All policy Framework for the WHO European region (1998), dokumenty a ustanovení Evropské sítě škol podporujících zdraví (European Network of Health Promotion Schools, ENHPS), etc.

Tvorba kategorií kategoriálního systému

Jednotlivé kategorie systému jsou pro potřeby výzkumného šetření zúženy a sjednoceny s požadavky kladené na vzdělávací oblast výchova ke zdraví pro primární vzdělávání prezentované v kurikulu státní úrovně. Při určování základních kategorií vycházíme z antropologického eko- systematické přístupu ke zdraví dle Paulus (2005), Kirsten (2004), etc.

1 Stanovení teoretických východisek

Teoretické východiska vzdělávací oblasti výchova ke zdraví vzhledem k holistickému pojetí zdraví

Obsahová analýza kurikulární dokumenty státní úrovně- Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání (RVP ZV)

2 Předvýzkum

Předvýzkum ke stanovení kategoriálního systému aplikovatelný na didaktický aparát učebnic prvouky pro 1. - 3. ročník ZŠ, a přírodopisu 4. - 5. ročník ZŠ a obsahovou strukturaci ŠVP

4 Výzkumná metoda obsahová analýza dle Krippendorff (2004)

Obsahová analýza učebnic úloh učebnic prvouky/přírodopisu pro primární školu

Obsahová strukturace školních vzdělávacích programů

KONCEPTUALIZACE
OPERACIONALIZACE

Tvorba kategoriálního systému

3 Kategoriální systém

5 Zpracování dat

Název kategorie	ZDRAVÍ					Kontext
Název	BIO	PSYCHO	SOC	EKO	DUCH	Matematika, tělesná
Označení	T1	T2	T3	T4	T5	K1
Obsahové vymezení kategorie (zkráceno); popis kategorie/ obsahová strukturace ŠVP	Lidské tělo, životní potřeby a projevy, stavba a funkce těla, reprodukce, režim dne, zdravá výživa, pohybová aktivita, vývojová stádia jedince, hygienické návyky, první pomoc, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí, obezity, vyváženost psychické a fyzické zátěže, a jiné.	Zdravý životní styl, vyváženost psychické a fyzické zátěže, zodpovědný pohlavní život, odmítání návykových látek, harmonické vztahy mezi lidmi, duševní hygiena, bezpečné chování, prevence rizikového chování, krizové situace (modelové situace), a jiné.	Zdravý životní styl, zodpovědný pohlavní život, odmítání návykových látek, harmonické vztahy mezi lidmi, bezpečné chování, prevence rizikového chování, krizové situace (modelové situace), prevence sociálně patologických jevů, prevence závislostí, a jiné.	Bezpečné chování, krizové situace (modelové situace), prostředí, kde žijeme, hluk, doprava, chování v přírodě chráněné rostliny a zvířata, starost o domácí zvířata, výroba, konzumace a skladování potravin, obnovitelné zdroje.	Morální hodnoty vztahující se k vlastnímu pocitu pohody jedince a soucitu k druhým, prosociální chování (osvojení a propojení názorů, znalostí, postojů, hodnot, následná podpora pro zdravotního chování), smysl života, duchovní a existencionální rozměr člověka, reflexe změn v životě jedince.	Zdravý životní styl, lidské tělo, životní potřeby, bezpečné chování v silničním provozu chodec/cyklista, podpora pro zdravotního chování a jednání.
Příklad	Jaké činnosti provádíš večer? V kolik hodin chodíš spát? Co by v tvé stravě nemělo chybět? K čemu používáme teploměr?	Jak často sleduješ televizi, které pořady tě zajímají? Byl jsi někdy svědkem nehody kamaráda (pád z kola, odřeně koleno)? Jaké jsi měl pocity? Co jsi udělal?	Jak se zachováš v případě úrazu svého kamaráda? Když se cítíš nemocný, co děláš, komu o tom řekneš, kam jdete?	Jak dlouho ti trvá cesta do školy? Používáš při tom nějakého dopravního prostředku? Které zvířátko je vhodné k chování doma?	Co patří mezi významné rodinné události? Když vidíš člověka bez domova, co si o jeho situaci myslíš? Co ho/ji mohlo dostat do této situace? Jak můžeme pomoci těmto lidem?	Změř a zapiš do tabulky kolik ml tekutiny vypiješ denně? Proč je důležité sportovat?

Literatura: Paulus, P. (2005). From the Health Promoting School to the Good and Healthy School: New Developments in Germany (p.55-75). In Clift, St. & Bruun Jensen, B. (Eds.). The Health Promoting School: International Advances in Theory, *Evaluation and Practice*, Copenhagen: DPU; Kirsten, T. G. J. C. (1994, 2001, 2004). A holistic eco- systemic view of the health, well-being and wellness of the human being. In Kirsten, T. G. J. C, Van der Walt, H. J. L. & Viljoen, C. T. (2009). Health, wellbeing and wellness: An anthropological eco-systemic approach. *Health SA Gesondheid*, 14(1). #407.; Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: an introduction to its methodology*. Thousand Oaks, CA: Sage; WHO (Ed.) (1997). *The Health Promoting School – an investment in education, health and democracy*. Conference report. WHO: Copenhagen; WHO (Ed.) (1998). *HEALTH21: An introduction to the health for all policy framework for the WHO European Region*. WHO: Copenhagen

Vznik posteru byl finančně podpořen v rámci stipendijního programu PdFMU Prezentace výsledků tvůrčí činnosti a projektu SKOLA 2012 MUNI/A/2011/30